

Mathematics I

Lecture 0

Complex Numbers

Dr Athanasios Andrikopoulos
aandriko@ceid.upatras.gr

John Gounaridis
igounaridis@upatras.gr

University of Patras, Dept. Computer Engineering and Informatics

November 2, 2020

Table of contents I

- 1 Μιγαδικοί αριθμοί
 - Ορισμός ενός μιγαδικού αριθμού
 - θετικές δυνάμεις με ακέραιο εκθέτη του i
 - Απόλυτη τιμή
 - Πυθαγόρειο Θεώρημα
- 2 Αλγεβρική αναπαράσταση ενός μιγαδικού αριθμού
 - Modulus and argument
 - Angle - Phase
 - Τριγωνομετρική μορφή
- 3 Γεωμετρική αναπαράσταση ενός μιγαδικού αριθμού
 - Συζυγής ενός μιγαδικού αριθμού
 - Polar
 - Η σχέση με την τριγωνομετρία
 - Τοπολογική ερμηνεία

Table of contents II

- 4 Πράξεις με μιγαδικούς αριθμούς
 - Πρόσθεση και αφαίρεση
 - Πολλαπλασιασμός
 - Αντιστροφή και διαίρεση
 - Πολλαπλασιασμός και διαίρεση σε πολική μορφή

- 5 Βασικές συναρτήσεις
 - Τετραγωνική ρίζα
 - Ύψωση σε δύναμη
 - Φυσικός λογάριθμος
 - Ακέραιοι και κλασματικοί εκθέτες

Μιγαδικοί αριθμοί

Θεωρούμε την εξίσωση $x^2 + 1 = 0$

Αυτό μπορεί να γραφτεί ως $x^2 = -1$ or $x = \pm\sqrt{-1}$

Γι' αυτό

Ορισμός

Κάθε αριθμός z που μπορεί να γραφτεί με τη μορφή $z = a + bi$ όπου $a, b \in \mathbb{R}$, $i^2 = -1$ και $z \in \mathbb{C}$, ονομάζεται μιγαδικός αριθμός

Γνωρίζουμε ότι

$$i^3 = i^2 i = -1(i) = -i$$

$$i^5 = (i^2)^2 i = 1(i) = i$$

$$i^7 = (i^2)^3 (i) = -i$$

$$i^4 = (i^2)^2 = (-1)^2 = 1$$

$$i^6 = (i^2)^3 = (-1)^3 = -1$$

$$i^8 = (i^2)^4 = 1$$

Γ' αυτό, παρατηρούμε ότι όλες οι μεγαλύτερες δυνάμεις του i μπορούν να εκφραστούν με τη μορφή μιας έως τεσσάρων τιμών $i, -1, -i, 1$. Εάν n θετικός ακέραιος τέτοιος ώστε $n > 4$, τότε για να βρούμε το i^n , διαιρούμε αρχικά το n με 4.

Έστω m το πηλίκο και r το υπόλοιπο.

Τότε $n = 4m + r$ όπου $0 \leq r < 4$

Γ' αυτό, $i^n = i^{(4m+r)} = i^{4m} i^r = (i^4)^m i^r = i^r$ αν και $i^4 = 1$

Απόλυτη τιμή

Μια εναλλακτική επιλογή για τις συντεταγμένες στο σύστημα συντεταγμένων είναι το **πολικό σύστημα συντεταγμένων** που χρησιμοποιεί την απόσταση του σημείου z του **origin** O , και την γωνία που περιέχεται ανάμεσα στον **θετικό άξονα των πραγματικών** και το ευθύγραμμο τμήμα Oz in a counterclockwise sense. Αυτό μας δίνει την πολική μορφή των σύνθετων αριθμών.

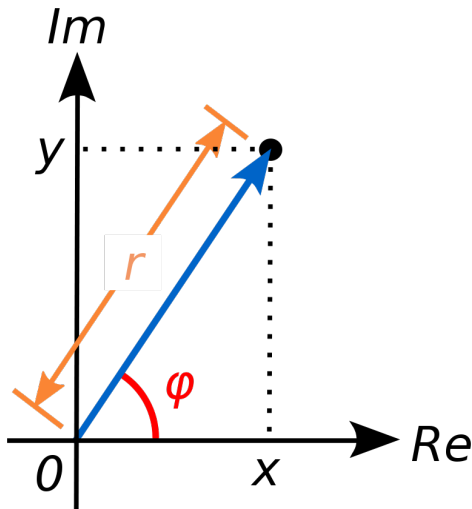
Ορισμός

Η **απόλυτη τιμή** (ή *modulus* ή *magnitude*) of ενός μιγαδικού αριθμού $z = x + yi$ είναι

$$r = |z| = \sqrt{x^2 + y^2}.$$

Εάν z είναι πραγματικός αριθμός (δηλαδή, εάν $y = 0$), τότε $r = |x|$. Αυτό σημαίνει ότι η απόλυτη τιμή ενός πραγματικού αριθμού ισούται με την απόλυτη τιμή ενός μιγαδικού αριθμού.

Από το **Πυθαγόρειο Θεώρημα**, η απόλυτη τιμή ενός μιγαδικού αριθμού είναι η απόσταση του σημείου από την αρχή των αξόνων που αναπαριστά τον σύνθετο αριθμό στο σύστημα συντεταγμένων.

Modulus and argument I

Ορισμός

Το **argument** του z (σε πολλές εφαρμογές αναφέρεται ως **φάση** ϕ είναι η γωνία μεταξύ της **ακτίνας** Oz και του θετικού άξονα των πραγματικών, και γράφεται ως $\arg(z)$). Όσον αφορά το υπόλοιπο, το argument μπορούμε να το υπολογίσουμε από την τετραγωνική μορφή $x + yi$ εφαρμόζοντας την αντίστροφη εφαπτομένη στο πηλίκο των imaginary-by-real μελών. Με τη χρήση της half-angle ταυτότητας ενός μόνο branch της αντίστροφης εφαπτομένης αρκεί για να καλύψουμε το εύρος της \arg -συνάρτησης, $(-\pi, \pi]$, και αποφεύγουμε την περίπτωση της ανάλυσης κατά περίπτωση.

Modulus and argument II

Το $\arctan(y/x)$, είναι η κλίση και το \arctan μετατρέπει την κλίση σε γωνία θεωρώντας κλίση το y/x . Αυτό ισχύει μόνο όταν $x > 0$, οπότε ο λόγος αυτός ορίζεται και η γωνία βρίσκεται μεταξύ $-\pi/2$ και $\pi/2$. Ο ορισμός επεκτείνεται σε περιπτώσεις όπου το x δεν είναι θετικό. Συγκεκριμένα, μπορεί κανείς να ορίσει την κύρια τιμή του στα δύο ημιεπίπεδα $x > 0$ και $x < 0$ (χωρισμένα σε δύο τεταρτημόρια εάν κάποιος επιθυμεί μια περικοπή κλάδου στον αρνητικό x - άξονα $y > 0, y < 0$).

$$\varphi = \arg(x + iy) = \arctan 2(y, x) = \begin{cases} \arctan\left(\frac{y}{x}\right) & \text{if } x > 0, \\ \arctan\left(\frac{y}{x}\right) + \pi & \text{if } x < 0 \text{ and } y \geq 0, \\ \arctan\left(\frac{y}{x}\right) - \pi & \text{if } x < 0 \text{ and } y < 0, \\ +\frac{\pi}{2} & \text{if } x = 0 \text{ and } y > 0, \\ -\frac{\pi}{2} & \text{if } x = 0 \text{ and } y < 0, \\ \text{undefined} & \text{if } x = 0 \text{ and } y = 0. \end{cases}$$

Angle - Phase

Κανονικά επιλέγεται η **principal value** στο διάστημα $(-\pi, \pi]$. Οι τιμές στο εύρος $(-\pi, 2\pi]$ προκύπτουν προσθέτοντας το 2π εαν η τιμή είναι αρνητική. Η τιμή φ εκγράφεται ως **rad**. Μπορεί να αυξηθεί από κάθε ακέραιο πολλαπλάσιο του 2π και να προκύπτει πάλι η ίδια γωνία, όπως περιορίζεται από τις ακτίνες του θετικού άξονα των πραγματικών και από την αρχή των αξόνων από το z . Ως εκ τούτου, η συνάρτηση \arg μερικές φορές θεωρείται **πολύτιμη**. Η πολική γωνία για τον σύνθετο αριθμό 0 είναι αόριστη, αλλά είναι συνηθισμένη η αυθαίρετη επιλογή της γωνίας 0 .

Η τιμή της φ ισούται με το αποτέλεσμα $\arctan 2$:

$$\varphi = \arctan 2 (\operatorname{Im}(z), \operatorname{Re}(z)) .$$

Τριγωνομετρική μορφή I

Ορισμός

Οι r και φ δίνουν έναν άλλον τρόπο αναπαράστασης των σύνθετων αριθμών, την **πολική μορφή**, ως συνδυασμό του υπολοίπου και του για να καθορίσουν τη θέση ενός σημείου στο σύστημα συντεταγμένων. Η ανάκτηση των τετραγωνικών συντεταγμένων από την πολική μορφή γίνεται με τον τύπο που ονομάζεται **τριγωνομετρική μορφή**.

$$z = r(\cos \varphi + \mathbf{i} \sin \varphi).$$

Με την χρήση του **τύπου του Euler** αυτό μπορεί να γραφτεί ως:

$$z = re^{i\varphi}.$$

Τριγωνομετρική μορφή II

Με την χρήση της συνάρτησης **cis** ,παίρνουμε εν συντομία:

$$z = r \operatorname{cis} \varphi.$$

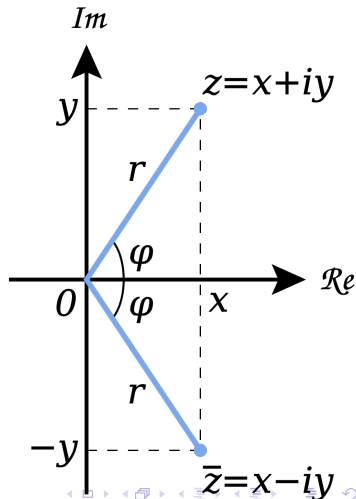
Σχετικά με την [σημειολογία γωνιών](#), χρησιμοποιείται συχνά στον τομέα των ηλεκτρονικών για την αναπαράσταση του εύρους r και φάσης φ , με την μορφή:

$$z = r \angle \varphi.$$

Συζυγής ενός μιγαδικού αριθμού

Εστω $z = x + yi$ ένας σύνθετος αριθμός. Έστω δυο κάθετες γραμμές xox' and yoy' στους άξονες $x - axis$ και $y - axis$ αντίστοιχα, με O την αρχή των αξόνων.

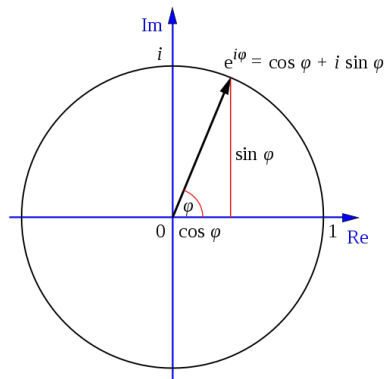
Συνεπώς,

Ο τύπος του Euler

Εάν θεωρήσουμε τον μη-μηδενικό μιγαδικό αριθμό $z = a + bi$ ως το σημείο (a, b) στο σύστημα αξόνων xy , γνωρίζουμε επίσης ότι μπορούμε να αναπαραστήσουμε αυτό το σημείο από τις πολικές συντεταγμένες (r, φ) , όπου r η απόσταση από την αρχή των αξόνων και φ η γωνία σε ακτίνια, από τον άξονα των θετικών x έως την ακτίνα που συνδέει την αρχή των αξόνων με το σημείο αυτό. Συνεπώς,

$$e^{i\varphi} = \cos \varphi + i \sin \varphi$$

Η σχέση με την τριγωνομετρία

Ο τύπος του Euler δίνει μια ισχυρή σχέση μεταξύ της **ανάλυσης** και της **τριγωνομετρίας**, και δίνει μια ερμηνεία των ημιτονοειδών και συνημιτονοειδών συναρτήσεων ως

$$\cos x = \operatorname{Re} \left(e^{ix} \right) = \frac{e^{ix} + e^{-ix}}{2}, \quad (1)$$

$$\sin x = \operatorname{Im} \left(e^{ix} \right) = \frac{e^{ix} - e^{-ix}}{2i}. \quad (2)$$

Οι δυο αυτές εξισώσεις προκύπτουν προσθέτοντας ή αφαιρώντας τους τύπους του Euler και λύνοντας είτε για ημίτονο ή συνημίτονο:

$$e^{ix} = \cos x + i \sin x, \quad (3)$$

$$e^{-ix} = \cos(-x) + i \sin(-x) = \cos x - i \sin x \quad (4)$$

Αυτοί οι τύποι μπορούν επίσης να φανούν χρήσιμοι και για τον ορισμό τριγωνομετρικών συναρτήσεων για σύνθετες μεταβλητές x . Για παράδειγμα, για $x = iy$, παίρνουμε:

$$\cos(iy) = \frac{e^{-y} + e^y}{2} = \cosh(y), \quad (5)$$

$$\sin(iy) = \frac{e^{-y} - e^y}{2i} = i \left(\frac{e^y - e^{-y}}{2} \right) = i \sinh(y). \quad (6)$$

Σύνθετοι εκθετικοί μπορούν να απλοποιήσουν την τριγωνομετρία, επειδή είναι είναι πιο εύχρηστοι από τα ημιτονοειδή συστατικά τους. Μια τεχνική είναι η μετατροπή των ημιτονοειδών στις ισοδύναμες εκφράσεις με την μορφή εκθετικών. Έπειτα το απλοποιημένο αποτέλεσμα είναι η πραγματική τιμή.

Για παράδειγμα:

$$\cos x \cdot \cos y = \frac{e^{ix} + e^{-ix}}{2} \cdot \frac{e^{iy} + e^{-iy}}{2} \quad (7)$$

$$= \frac{1}{2} \cdot \frac{e^{i(x+y)} + e^{i(x-y)} + e^{i(-x+y)} + e^{i(-x-y)}}{2} \quad (8)$$

$$= \frac{1}{2} \left(\underbrace{\frac{e^{i(x+y)} + e^{-i(x+y)}}{2}}_{\cos(x+y)} + \underbrace{\frac{e^{i(x-y)} + e^{-i(x-y)}}{2}}_{\cos(x-y)} \right). \quad (9)$$

Μια άλλη τεχνική είναι η αναπαράσταση των ημιτονοειδών με τη μορφή της σύνθετης έκφρασης **πραγματικό μέρος** του a και μετατροπές πάνω στην σύνθετη έκφραση.

Για παράδειγμα:

$$\cos(nx) = \operatorname{Re} \left(e^{inx} \right) \quad (10)$$

$$= \operatorname{Re} \left(e^{i(n-1)x} \cdot e^{ix} \right) \quad (11)$$

$$= \operatorname{Re} \left(e^{i(n-1)x} \cdot \underbrace{(e^{ix} + e^{-ix})}_{2 \cos x} - e^{-ix} \right) \quad (12)$$

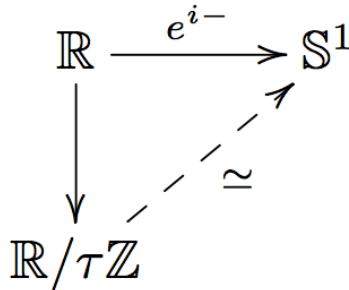
$$= \operatorname{Re} \left(e^{i(n-1)x} \cdot 2 \cos x - e^{i(n-2)x} \right) \quad (13)$$

$$= \cos[(n-1)x] \cdot [2 \cos(x)] - \cos[(n-2)x]. \quad (14)$$

Αυτός ο τύπος χρησιμοποιείται για την ανδρομική δημιουργία του $\cos nx$ για ακέραιες τιμές του n και αυθαίρετο x (σε ακτίνια).

Τοπολογική ερμηνεία

Στην **τοπολογία**, σύμφωνα με τον τύπο του Euler η φανταστική εκθετική συνάρτηση $t \mapsto e^{it}$ είναι (surjective) **μορφισμός** του **τοπολογικές ομάδες** από την πραγματική ευθεία \mathbb{R} στον κύκλο ένωσης S^1 . Στην πραγματικότητα, αυτό εκτίθεται \mathbb{R} ως **χώρος που καλύπτει** του S^1 . Ομοίως, η **ταυτότητα του Euler** λέει ότι το **kernel** αυτής της μεταφοράς $\tau\mathbb{Z}$, όπου $\tau = 2\pi$. Αυτές οι παρατηρήσεις μπορούν να συνδυαστούν και να συνοψιστούν στο παρακάτω διάγραμμα:

Πρόσθεση και αφαίρεση

Δυο σύνθετοι αριθμοί a και b **προστίθενται** εύκολα εαν προσθέσουμε χωριστά τα πραγματικά και φανταστικά τους μέρη . Δηλαδή:

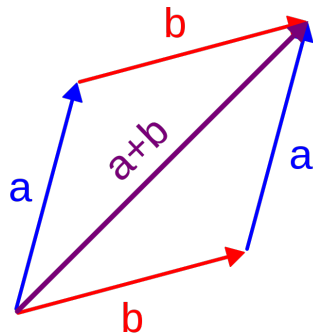
$$a + b = (x + yi) + (u + vi) = (x + u) + (y + v)i.$$

Ομοίως,πραγματοποιείται η **αφαίρεση** :

$$a - b = (x + yi) - (u + vi) = (x - u) + (y - v)i.$$

Εαν χρησιμοποιήσουμε οπτικοποίηση για τους μιγαδικούς αριθμούς στο σύστημα αξόνων, η πρόσθεση έχει την ακόλουθη γεωμετρική ερμηνεία : το άθροισμα δυο σύνθετων αριθμών a και b , εαν αναπαρασταθεί ως σημεία στο σύστημα αξόνων, είναι το σημείο που περιέχεται από το **παραλληλόγραμμο** από τις τρεις κάθετες O , και τα σημεία από τα βέλη με ετικέτα a και b (εφόσον δεν είναι στην ίδια ευθεία).

Έτσι, ονομάζουμε αυτά τα σημεία A , B αντίστοιχα και το τέταρτο σημείο του παραλληλογράμμου X τα **τρίγωνα** OAB και XBA είναι **συγκλίνοντα**. Για να οπτικοποιήσουμε την αφαίρεση προσθέτουμε τους αρνητικούς αφαιρετέους.

Πολλαπλασιασμός I

Εφόσον τοπραγματικό και το φανταστικό μέρος, και το indeterminate i σε ένα σύνθετο αριθμό θεωρούνται όλα αριθμοί, δυο σύνθετοι αριθμοί,

$$z = x + yi \quad w = u + vi$$

πολλαπλασιάζονται με επιμεριστική ιδιότητα, οι αντιμεταθετική ιδιότητα και η ιδιότητα

$$i^2 = -1$$

Ως εξής:

Πολλαπλασιασμός II

$$\begin{aligned}z \cdot w &= (x + yi) \cdot (u + vi) \\&= x(u + vi) + yi(u + vi) \\&= xu + xvi + yiu + yivi \\&= xu + yivi + xvi + yiu \\&= xu + yvi^2 + xvi + yui \\&= (xu + yvi^2) + (xvi + yui) \\&= (xu - yv) + (xvi + yui) \\&= (xu - yv) + (xv + yu)i\end{aligned}$$

επιμεριστική ιδιότητα (δεξιά)

επιμεριστική ιδιότητα (αριστερά)

επιμεριστική ιδιότητα της πρόσθεσης

επιμεριστική ιδιότητα του πολ/σμού

προσεταιριστική ιδιότητα της πρόσθεσης

συνεταιριστική ιδιοκτησία του i

επιμεριστική ιδιότητα.

Αντιστροφή και διαίρεση

Με τη χρήση των συζυγών αριθμών ο **αντίθετος** ενός μη-μηδενικού μιγαδικού αριθμού $z = x + yi$ μπορεί πάντα να γραφτεί ως

$$\frac{1}{z} = \frac{\bar{z}}{z\bar{z}} = \frac{\bar{z}}{|z|^2} = \frac{\bar{z}}{x^2 + y^2} = \frac{x}{x^2 + y^2} - \frac{y}{x^2 + y^2}i,$$

εφόσον "μη-μηδενικός" σημαίνει οτι $x^2 + y^2$ είναι μεγαλύτερος του μηδενός.

Αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να πάρουμε την έκφραση της διαίρεσης ενός αυθαίρετου μιγαδικού αριθμού $w = u + vi$ από ένα μη-μηδενικό σύνθετο αριθμό z ως

$$\frac{w}{z} = w \cdot \frac{1}{z} = (u + vi) \cdot \left(\frac{x}{x^2 + y^2} - \frac{y}{x^2 + y^2}i \right) = \frac{1}{x^2 + y^2} \left((ux + vy) + (vx - uy)i \right).$$

Πολλαπλασιασμός και διαίρεση σε πολική μορφή I

Η διαίρεση και η ύψωση σε δύναμη είναι πιο απλές στην πολική μορφή από τις αντίστοιχες στις Καρτεσιανές συντεταγμένες. Έστω δυο σύνθετοι αριθμοί $z_1 = r_1 \cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1$ και $z_2 = r_2 \cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2$.

Λόγω της τριγωνομετρικής ταυτότητας:

$$\cos(a) \cos(b) - \sin(a) \sin(b) = \cos(a + b)$$

$$\cos(a) \sin(b) + \sin(a) \cos(b) = \sin(a + b)$$

Πολλαπλασιασμός και διαίρεση σε πολική μορφή II

Από τα παραπάνω μπορούμε να αντλήσουμε τα εξής:

$$z_1 z_2 = r_1 r_2 (\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)).$$

Έτσι, οι απόλυτες τιμές πολλαπλασιάζονται και οι μεταβλητές προστίθενται για να αποδώσουν την πολική μορφή του αποτελέσματος. Για παράδειγμα, πολλαπλασιάζοντας με i που αντιστοιχεί με ένα quarter-turn counter-clockwise, το οποίο επιστρέφει $i^2 = -1$.

Πολλαπλασιασμός σε πολική μορφή

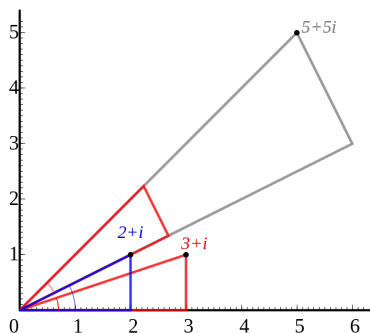
Η εικόνα στα δεξιά δείχνει τον πολλαπλασιασμό του

$$(2 + i)(3 + i) = 5 + 5i.$$

Από την στιγμή που το πραγματικό και φανταστικό μέρος του $5 + 5i$ είναι ίσα, η μεταβλητή αντιστοιχεί σε 45 μοίρες, ή $\frac{\pi}{4}$ (σε **rad**). Επίσης είναι και το άθροισμα των γωνιών στην αρχή των αξόνων (τα μπλε και κόκκινα τρίγωνα).

$$\frac{\pi}{4} = \arctan \frac{1}{2} + \arctan \frac{1}{3},$$

αντίστοιχα.

Διαίρεση σε πολική μορφή

Έστω ο τύπος

$$\frac{\pi}{4} = \arctan\left(\frac{1}{2}\right) + \arctan\left(\frac{1}{3}\right)$$

που περικλείει

Η **arctan** συνάρτηση, μπορεί να προσεγγιστεί πολύ αποδοτικά, τύποι σαν αυτόν –γνωστοί ως **Machin-like formulas** – χρησιμοποιούνται για υψηλής ακρίβειας προσεγγίσεις του π . Ομοίως η διαίρεση δίνεται από

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{r_1}{r_2} (\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)).$$

Τετραγωνική ρίζα

Οι τετραγωνικές ρίζες του $a + bi$ (με $b \neq 0$) είναι $\pm(\gamma + \delta i)$, όπου

$$\gamma = \sqrt{\frac{a + \sqrt{a^2 + b^2}}{2}} \qquad \delta = \operatorname{sgn}(b) \sqrt{\frac{-a + \sqrt{a^2 + b^2}}{2}},$$

όπου sgn είναι η **signum** συνάρτηση. Αυτό φαίνεται εάν υψώσουμε στο τετράγωνο $\pm(\gamma + \delta i)$ για να πάρουμε $a + bi$. Εδώ $\sqrt{a^2 + b^2}$ καλείται το **υπόλοιπο** του $a + bi$, και η τετραγωνική ρίζα sign δηλώνει την τετραγωνική ρίζα με μη-αρνητικό πραγματικό μέρος, και καλείται **principal square root**; και $\sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{z\bar{z}}$, όπου $z = a + bi$.

Υψωση σε δύναμη I

Ο τύπος του Euler , δίνει για κάθε πραγματικό αριθμό x ,

$$e^{ix} = \cos x + i \sin x$$

, όπου e είναι η **βάση του φυσικού λογαρίθμου**. Αυτό αποδεικνύεται εαν παρατηρήσουμε

$$\begin{array}{cccc} i^0 = 1, & i^1 = i, & i^2 = -1, & i^3 = -i, \\ i^4 = 1, & i^5 = i, & i^6 = -1, & i^7 = -i, \end{array}$$

κλπ, και λαμβάνοντας υπ' όψιν τις **σειρές Taylor** επεκτάσεις του e^{ix} , $\cos x$ και $\sin x$:

Υψωση σε δύναμη II

$$\begin{aligned}
 e^{ix} &= 1 + ix + \frac{(ix)^2}{2!} + \frac{(ix)^3}{3!} + \frac{(ix)^4}{4!} + \frac{(ix)^5}{5!} + \frac{(ix)^6}{6!} + \frac{(ix)^7}{7!} + \frac{(ix)^8}{8!} + \dots \\
 &= 1 + ix - \frac{x^2}{2!} - \frac{ix^3}{3!} + \frac{x^4}{4!} + \frac{ix^5}{5!} - \frac{x^6}{6!} - \frac{ix^7}{7!} + \frac{x^8}{8!} + \dots \\
 &= \left(1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \frac{x^6}{6!} + \frac{x^8}{8!} - \dots \right) + i \left(x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \dots \right) \\
 &= \cos x + i \sin x .
 \end{aligned}$$

Όλες οι σειρές είναι **absolutely convergent**.

Φυσικός λογάριθμος I

Από τον τύπο του Euler προκύπτει ότι, για κάθε σύνθετο αριθμό z γραμμένο σε πολική μορφή,

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)$$

όπου r είναι μη-αρνητικός πραγματικός αριθμός, μια πιθανή τιμή για τον **σύνθετο λογάριθμο** του z είναι

$$\ln(z) = \ln(r) + \varphi i.$$

Επειδή το ημίτονο και το συνημίτονο είναι περιοδικές συναρτήσεις, μπορούν να προκύψουν και άλλες πιθανές τιμές. Για παράδειγμα, $e^{i\pi} = e^{3i\pi} = -1$, είναι και τα δυο $i\pi$ και $3i\pi$ δυο πιθανές τιμές για τον φυσικό λογάριθμο του -1 .

Φυσικός λογάριθμος II

Για να διαχειριστούμε την ύπαρξη περισσότερων από μιας πιθανών τιμών για κάθε δοσμένη είσοδο, ο σύνθετος λογάριθμος μπορεί να θεωρηθεί πολύτιμη συνάρτηση με

$$\ln(z) = \{ \ln(r) + (\varphi + 2\pi k)i \mid k \in \mathbb{Z} \}.$$

Εναλλακτικά ένα **branch cut** μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καθορίσει μονότιμη "branch" του μιγαδικού αλγορίθμου.

Ακέραιοι και κλασματικοί εκθέτες I

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την ταυτότητα

$$\ln(a^b) = b \ln a$$

για να καθορίσουμε την ύψωση σε δύναμη σύνθετων αριθμών, που με αυτόν τον τρόπο παίρνει πολλές τιμές:

$$\begin{aligned} \ln(z^n) &= \ln((r(\cos \varphi + i \sin \varphi))^n) \\ &= n \ln(r(\cos \varphi + i \sin \varphi)) \\ &= \{n(\ln(r) + (\varphi + k2\pi)i) \mid k \in \mathbb{Z}\} \\ &= \{n \ln(r) + n\varphi i + nk2\pi i \mid k \in \mathbb{Z}\}. \end{aligned}$$

Ακέραιοι και κλασματικοί εκθέτες II

Όταν ο n είναι ακέραιος, αυτό απλοποιείται σε ο τύπος του Moivre:

$$z^n = (r(\cos \varphi + i \sin \varphi))^n = r^n \cdot (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Οι n th ρίζες του z δίνονται από

$$\sqrt[n]{z} = \sqrt[n]{r} \left(\cos \left(\frac{\varphi + 2k\pi}{n} \right) + i \sin \left(\frac{\varphi + 2k\pi}{n} \right) \right)$$

για κάθε ακέραιο k ικανοποιώντας την $0 \leq k \leq n - 1$. Εδώ $\sqrt[n]{r}$ είναι η συνήθης(θετική) n th ρίζα του θετικού πραγματικού αριθμού r . Όσο η n th ρίζα ενός θετικού πραγματικού αριθμού r επιλέγεται να είναι θετικός πραγματικός αριθμός c ικανοποιώντας την $c^n = r$, δεν υπάρχει

Ακέραιοι και κλασματικοί εκθέτες III

φυσικός τρόπος να διαχωρίσουμε μια συγκεκριμένη σύνθετη ρίζα n th ενός μιγαδικού αριθμού.

Συνεπώς, η n th ρίζα του z θεωρείται **πολύτιμη συνάρτηση** (σε z), σε αντίθεση με μια συνηθισμένη συνάρτηση f , όπου $f(z)$ μοναδικά ορισμένος αριθμός. Τύποι όπως ο:

$$\sqrt[n]{z^n} = z$$

(για θετικούς πραγματικούς αριθμούς), δεν χρησιμοποιούνται για τους μιγαδικούς αριθμούς.